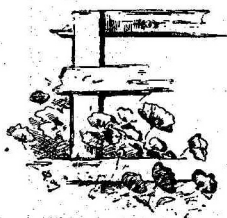

ΤΑ ΚΟΚΚΑΛΑ

ΠΡΕΠΕ ν' ανοίξουν τὸν παλαιὸν τάφον διὰ τὰ ταφῇ νέας νεκρὸς. Θὰ ἐξεθάπτετο ὁ πάππος, θὰ ἐνταφιάζετο ὁ ἔγγονος.

Δύο νεκροθάπται, φέροντες ἐπ' ὧμου ὁ εἰς ἀξίνην καὶ ὁ ἄλλος πτύον, διέσχίζον τὴν ἔρημον ἀτραπὸν τῆς νεκρουπόλεως, ὑπὸ τὰ μελαγχολικὰ φυλλώματα τῶν κυπαρίσσω. Ὁ εἰς, τρόφιμος τοῦ νεκροταφείου ἀπὸ εἰκοσαετίας, κατακόκκινος ἀπὸ τὰς συχνὰς σπονδὰς τοῦ οἴνου, ὁ ἄλλος νέηλος ἀκίμη, ἰσχνὸς καὶ ὑψηλός. Ὁ πενθὼν ἀφρὺ ὑπέδειξε τὸν τάφον εἰς τοὺς νεκροθάπτας, μὴ δυνάμενος ν' ἀντικρύσῃ τὸ θέαμα, ἀπεμακρύνθη, ἀσκεπὴς καὶ δακρύων, ἐνῶ ὁ κατακόκκινος νεκροθάπτης — αὐθάδης, ὅπως ὅλοι σχεδὸν οἱ νεκροθάπται — τοῦ ἐφώναξε μὲ πολλὴν ὀρεξίν :

— Νὰ μὰς στείλῃς τὸ κρασί, γιὰ νὰ πλύνομε τὰ κόκκαλα.

Ἦρχισεν ἡ ἐκσκαφή. Τὰ χώματα ἀποσύρονται καὶ ἡ ἀξίνη γλήγορα προσκρούει εἰς σάπια ξύλα. Ἡ χεὶρ τοῦ παλαίου νεκροθάπτου, μὲ τὴν εὐχέρειαν τῆς συνηθείας, ἀνευρίσκει καὶ ἀνασύρει ἐν πρὸς ἐν τὰ κόκκαλα ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φλογερὸν φῶς τοῦ ἡλίου. Εἰς μίαν κρισάραν ἀπαθέστατα τὰ πετᾶ, ἐνῶ ὁ νεώτερος συνάδελφός του, διὰ τὰ συνειθίστα καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ψυχρὸν ἔργον, μετὰ τινος δειλίας, μετὰ προσοχῆς καὶ σχεδὸν μετ' εὐλαβείας περιεμάζευε τὰ ἀναφαινόμενα ὅσῃ. Αἶφνης ἡ χεὶρ τοῦ πρώτου ἀπέσπασε τὸ κρανίον, ἀπαισίως μειδιών.

— Νὰ βρέ, λέγει εἰς τὸν σύντροφόν του, τὰ πλούτη καὶ ἡ δόξες. Κύττα τί σύχαμα, κύττα.

Ἐκεῖνος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν θλιβερώς καὶ ἀπεπειράθη νὰ πτύσῃ.

— Δουλειὰ καὶ ἡ δική μας, ἔ, πατριώτη ; εἶπεν εἰρωνικῶς πρὸς τὸν συνάδελφόν του. Τί νὰ κάνουμε ! Ἄν δὲν εἴμαστε καὶ μεῖς, τὰ σκυλιὰ θὰ τοὺς ἔτρωγαν ὅλους ...

Ἐκεῖνος ἐσιώπα.

— Μὰ πάλι, ἐξηκολούθησε, κατὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ τέλος τῆς. Κάνουμε στὴ ζήση μας τέτοιες ἀμαρτίες καὶ τέτοια ψευτιὰ βασιλεύει στὸν κόσμος, ποῦ μονάχα σάπια κόκκαλα εἶνε πρέπον νὰ μείνουν ἀπὸ μᾶς.

— Δὲ μοῦ λές, Κωσταντῆ, σὰν πόσους νᾶχης χώσῃ καὶ ξεχώσῃ ...

Καὶ ὁ Κωσταντῆς χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν ἐργασίαν του :

— Μὰ τέσσερες χιλιάδες λίγοι θενᾶνε ...

Ἔχουν, μωρὸ μάτια μου, περάσῃ ἀπὸ τὰ χεῖρα μου, λογῆς λογῆς ἀνθρώποι, ἑκατομμυριοῦχοι καὶ φτωχοί, γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι, ὑπουργοὶ καὶ ζητιανοὶ ... Μὰ ὅλοι αὐτοὶ χούφτες ἐγίναν ἀπὸ κόκκαλα. Ὡς τόσῳ, τὸ κρασί δὲν ἔρχεται.

Τὰ κόκκαλα συνήχθησαν καὶ ἐξεχείλισεν ἀπὸ αὐτὰ ἡ κρισάρα ...

Ἐξηκολούθησεν ἡ ἐκθάθυνσις τοῦ λάκκου. Ἡ ἀξίνη ἐβυθίζετο εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς διὰ τὸν νέον νεκρὸν καὶ τὸ πτύον ἔρριπτε τὰ χώματα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, τὰ ὅποια ἐσχημάτισαν δύο παχυτάτας ὄφρεις.

Ἐνα παιδί φθάνει μὲ μίαν μεγάλην φιάλην. Ὁ πενθὼν ἔκρινεν ὅτι ἔπρεπε ἀφθόνως νὰ πλυθοῦν τὰ πολύτιμα ὅσῃ. Καὶ ἔστειλεν οἶνον ἄφθονον. Ὁ Κωσταντῆς, ὁ παλαιὸς νεκροθάπτης, ἐμειδίασεν ἀγρίως μόλις ἀφήρεσε τὸ πῶμα τῆς φιάλης. Ἡ ὁσμὴ τοῦ ρητηνίτου τὸν ἔκαμε ν' ἀναπηδήσῃ.

Εἰς ὕδωρ πολὺ ἔρριψε διὰ νὰ πλύνῃ τὰ κόκκαλα ὀλίγον οἶνον. Τὸν περισσώτερον ἐκράτησε διὰ τὸν λάρυγγά του.

— Τὰ κόκκαλα δὲν καταλαβαίνουν ἀπὸ κρασί. Αὐτὸ εἶνε γιὰ τοὺς ζωντανούς.

Εἶπε καὶ ἐκόλλησε τὰ χεῖλη ἐρημητικῶς εἰς τὸν στενόμακρον λαιμὸν τῆς φιάλης καὶ ἐδρόσισε τὸ καιόμενον στόμα του. Μετὰ κόπου δὲ ἀπεσπάρθη ἀπὸ τὸ στόμιν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ παπᾶ ὅστις, βιαστικός, ἤρχετο νὰ ψάλλῃ ἐπάνω ἀπὸ τὰ κόκκαλα ἐπιμνημόσυνον δέησιν. Ἀρχίζει νὰ ταλαντεύεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἱερέως τὸ θυμιατόν, ἡ γλώσσα του μετὰ ταχύτητος ἤλεκτρικῆς μνημονεύει. Ὁ Κωσταντῆς τὸν κυτᾶζει εἰς τὰ μάτια, πότε νὰ τελειώσῃ. Ἀλλὰ τὸ τέλος ἐπῆλθε ταχύτατον. Εἰς ἐν σακκιδίον τότε ἀπὸ λευκὸν πανὶ ἔρριψαν τὰ κόκκαλα οἱ νεκροθάπται, κροτοῦντα ἀπαισίως, καὶ τὰ ἐναπέθεσαν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου, ἵνα συνταφῶσι μετὰ τοῦ νεκροῦ, ὅστις θὰ ἐκομίζετο ἀργότερα.

Ὁ παπᾶς ἔτρεξε εἰς μίαν ἄλλην πρόσκλησιν, καὶ ὁ νεκροθάπτης ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον τῆς οἰνοποσίας μὲ ἐν ἐπιφώνημα εὐχαριστήσεως. Προσέφερε τὴν *χιλιάρικη* καὶ εἰς τὸν ἰσχνὸν σύντροφόν του, ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρνήθη. Ἄλλο ποῦ δὲν ἤθελε ὁ Κωσταντῆς ! Ἐπὶ, ἔπιε, καὶ μεθυμένος πλέον ἤρχισε νὰ φιλοσοφῇ καὶ νὰ τρικλίζῃ.

Ὁ συνάδελφός του τοῦ ἐπρότεινε νὰ φύγουν. Ἐπεδοκίμασε τὴν σκέψιν του καὶ ἐφυγαν μαζῇ. Ἐνῶ ἐπεριπάτουν, ὁ παλαιὸς νεκροθάπτης ἐτραγουδοῦσε ἐρωτικὸν τραγούδι τῆς ἐποχῆς. Ὁ νεώτερος, ἐσκέπτετο ὅτι καλὰ θὰ ἔκαμνε ν' ἀλλὰξῃ ἐπάγγελμα.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ